

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **D. D. – G., J., K., I.**, zastúpenej JUDr. J. T., advokátom, O., K., I., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni – ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 332-1203-GC-04/2007 zo dňa 23.05.2007, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S 65/2007-37 z 21.05.2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S 65/2007-37 z 21.05.2008 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ako aj správneho orgánu prvého stupňa, ktorými bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti zaplatiť poistné z takého vymeriavacieho základu, v ktorom bude zahrnuté aj náhrada mzdy za pohotovosť. Krajský súd dospel k záveru, že ustanovenie § 138 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. používa pojem náhrada za pohotovosť, zhodne s ustanovením § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z., na ktoré poznámka pod čiarou č. 75 pri ustanovení § 138 ods. 1 písm. c/ citovaného zákona odkazuje. Ustanovenie § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje špecifický druh náhrady za pohotovosť, ktorý po priznaní formou rozhodnutia má charakter pravidelnej stále zložky odmeňovania osobitnej kategórie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (§ 92 ods. 4 citovaného zákona). Ide teda individuálnu úpravu náhrady za pohotovosť, ktorá je jednotlivito riešená vo vzťahu k jednému predpisu.

Z vyššie uvedených dôvodov do vymeriavacieho základu žalobcu pre výpočet poistného na sociálne poistenie, pokiaľ žalobca poskytoval náhradu mzdy svojim zamestnancom podľa Zákonníka práce takto vymeriavací základ by nemal byť určený.

Proti zrušujúcemu rozsudku krajského súdu podala žalovaná odvolanie, ktorým žiadala prvostupňový rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Vyslovil nesúhlas s právnym názorom súdu a poukázal na to, že spôsob určovania vymeriavacieho základu upravuje ustanovenie § 138 zákona. V zmysle § 138 ods. 1 písm. a/ zákona v znení účinnom do 31. decembra 2004 vymeriavacím základom zamestnanca je príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha daní z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu (zákon č. 366/1999 Z. z. o dani z príjmov fyzických osôb; podľa ods. 1 písm. b/ tohto ustanovenia je to príjem zamestnanca, ktorý nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb preto, že tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia a podľa ods. 1 písm. c/ ustanovenia vymeriavacím základom zamestnanca je náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu, náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru a náhrada za pohotovosť poskytovaná podľa osobitného predpisu (odkaz č. 75). Poznámka pod čiarou k tomuto odkazu znie: „§ 122ods. 30 zákona č. 315/2001 Z. z.“. Poukázala tiež na to, že povinnosť zamestnávateľa odvádzať poistné upravuje ustanovenie § 141 ods. 1 zákona a v predmetnom prípade tiež na legislatívno-technické pokyny v prílohe č. 2 K legislatívnym pravidlám, podľa ktorých poznámky pod čiarou nie sú súčasťou právneho predpisu a vzhľadom na informatívny charakter slúžia k spresneniu výkladu ustanovenia zákona. Poznámka pod čiarou sa použije vždy, ak je preberanie (recepčia) iného zákona nevyhnutná. Ak zákonné ustanovenie upravuje započítanie náhrady za pohotovosť do vymeriavacieho základu podľa osobitného predpisu, relevantným je text zákonného ustanovenia, a nie poznámka pod čiarou, ktorá v spornom prípade odkazuje na zákon č. 315/2001 Z. z. Žalovaná súčasne namietala rozhodnutie o uložení povinnosti nahradiť trovy konania.

Odvolanie proti výroku o priznanej výške náhrady trov konania podal aj žalobca. Žalobca tvrdil, že podľa ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“), ak nie je ustanovení inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku. Žalobca preto v súlade

s citovaným ustanovením vyhlášky správne vyčíslil výšku trov za právne zastupovanie, keď vychádzal z tarifnej hodnoty veci určenej priamo rozhodnutím, ktorého zrušenia sa v žalobe domáhal, tzn. z tarifnej hodnoty 360 793,-Sk. Pri tejto tarifnej hodnote predstavuje výška náhrady za jeden úkon právnej služby podľa ustanovenia § 10 ods. 1 vyhlášky sumu 8 650,-Sk plus režijný paušál vo výške 178,-Sk (rok 2007), resp. 190,-Sk (rok 2008). V tejto veci boli advokátom vykonané tri úkony právnej služby, z toho 2x v roku 2007 a 1x v roku 2008, tzn. celková cena úkonov právnej služby v roku 2007 predstavuje 17 656,-Sk a v roku 2008 – 8 840,-Sk, čo je spolu 26 496,-Sk.

Krajský súd v Košiciach pri určení výšky náhrady trov právneho zastúpenia podľa žalobcu nesprávne právne posúdil vec, keď vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 1/13 výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. V tomto prípade bola hodnota veci, peňažného plnenia, priamo a presne vyjadrená v peniazoch, a to výškou predpísaného poistného v rozhodnutí, proti ktorému žaloba smerovala, t.j. 360 793,-Sk. Okrem toho toto poistné už bolo žalobcom zaplatené a víťazstvo v spore má na žalobcu jednoznačný finančný dopad, pretože žalovaná bude povinná vrátiť žalobcovi protiprávne predpísané a prijaté plnenie. Nemožno preto súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že hodnotu veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok v medziach podaných odvolaní a dospel k záveru, že pre potvrdenie ani zmenu rozsudku nie sú splnené podmienky. Odvolací súd s poukazom na ustanovenia § 250ja ods. 3 a § 246c O.s.p. v spojitosti s § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. prvostupňový rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd zrušil rozhodnutia správneho orgánu pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.), čo však náležite vo svojom rozsudku neodôvodnil. Odvolací súd zastáva názor, že pri právnom posúdení veci je rozhodujúce znenie § 138 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. , avšak nie je namieste dôvodiť ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. , ani totožnosťou pojmu „náhrada za pohotovosť“ použitého v § 138 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. a § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. Pokiaľ z uvedeného krajský súd vyvodil, že žalobca poskytoval náhradu mzdy svojim zamestnancom podľa

Zákonníka práce, a „takto vymeriavací základ by nemal byť určený“, je v rozsudku vyslovené právne posúdenie veci nejednoznačné, argumentačne nepodložené a teda nepreskúmateľné vo vzťahu k posúdeniu zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktoré bolo predmetom prieskumu. Odvolací súd je pritom toho názoru, že znenie § 138 ods. 1 písm. c/ nevylučuje zahrnutie „náhrady za pohotovosť“ do vymeriavacieho základu zamestnanca patriaceho podľa akéhokoľvek „osobitného predpisu“, nielen výlučne podľa predpisu na ktorý odkazuje pozn. 75, t.j. na zákon č. 315/2001 Z. z. Odvolací súd dáva do pozornosti prvostupňového súdu skutočnosť, že žalobkyňa jednoznačne nevymedzila, ktoré výroky rozhodnutia správneho orgánu napadá. Je zrejmé, že predpis sumy 360 793,-Sk sa týkal viacerých skutkových a právnych dôvodov a možno usudzovať, že predmetom konania bol len právny dôvod stanovenia vymeriavacieho základu aj z náhrady za pohotovosť, čo však nebolo náležite špecifikované nielen pre účely medzi prieskumu, ale ani pre účely trov konania.

Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené nemohol uznať dôvody odvolania žalobcu čo do trov konania a pripomína, že predmetom konania nebola „hodnota sporu“, ale jeden z právnych dôvodov rozhodnutia. Z týchto dôvodov krajský súd v novom konaní môže podľa názoru odvolacieho súdu vychádzať z právneho názoru vysloveného v rozsudku, ktoré bolo predmetom odvolacieho konania.

P o u č e n i e: **Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.**

V Bratislave 26. marca 2009

Za správnosť vyhotovenia:
Zuzana Katuščáková

JUDr. Ida Hanzelová, v. r.
predsedníčka senátu